

Nuoriso- palvelua sydämellä

Nuorisopalveluiden tavoite-, kehittämis- ja
toimenpideohjelma 2022-2026

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto	3
2. Nuorisopalveluita koskeva lainsäädäntö ja muu ohjeistus	2 - 7
2.1 Nuorisolaki 2016	
2.2 Nuorisotyön valtakunnallinen ohjelma 2020-2023	
2.3 Kaupunkistrategia 2030: kestävää elinvoimaa	
2.4 Pärijäävä Forssa: talouden tasapainottamisohjelma	
2.5 LastenForssa	
2.6 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	
3. Nuorisopalveluiden resurssit Forssassa	8 - 10
3.1 Henkilöstö	
3.2 Talous	
3.3 Palvelun käyttö	
3.4 Toimitilat ja toiminta-alueet	
4. Nuorisopalveluiden toiminta	11 - 19
4.1 Kuutamon avoimet ovet	
4.2 Kesäleirit	
4.3 Liikennepuisto	
4.4 Tapahtumat, retket ja kurssit	
4.5 Etsivä nuorisotyö	
4.5.1 Koulunuorisotyö	
4.5.2 Ehkäisevä päihdetyö	
4.6 Nuorten kuuleminen	
4.6.1 Nuorisovaltuusto	
4.6.2 Ihan Kuutamolla - postikorttikysely	
4.6.3 LastenForssa Arviointi II	
4.7 Monialainen yhteistyö	
4.8 Yhteistyötahot	
5. Kehittämistoiveita ja toiminnallisia tavoitteita	20 - 23
5.1 Pelivälineiden ja kalusteiden uusiminen	
5.2 Koulunuorisotyö ja Monitoimikeskuksen nuorisopalvelut	
5.3 Henkilöstöresurssin lisääminen	
5.4 Liikennepuiston kehittäminen	
5.5 Etsivän nuorisotyön ja Ohjaamon yhteistyön kehittäminen	
5.6 Koijärven kylien alueella järjestettävä vapaa-ajan toiminta	
6. Seuranta ja arviointi.....	24

Liite: Kehittämistyöryhmän kokoonpano sekä kokousaikataulu

1. JOHDANTO

Forssan kaupungin Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta asetti työryhmän (jatkossa kehittämistyöryhmä), jonka tehtäväksi annettiin laatia nuorisopalveluille tavoite-, kehittämis- ja toimenpideohjelma 31.8.2021 mennessä. Toimenpideohjelman aikataulua jatkettiin elokuussa lokakuun 2021 loppuun. Kehittämistyöryhmän kokoonpano ja kokousaikataulu on Liitteessä 1.

Kehittämishjelma sisältää tausta-aineistona mm. nuorisotyön ohjeistusta, lainsäädäntöä ja tietoja nuorisotyön resursseista Forssassa. Lisäksi luodaan katsaus nuorisopalveluiden nykyiseen toimintaan.

Kehittämistoiveita on kerätty nuorilta postikorttikyselynä sekä osana LastenForssa Arviointi II -kyselyä. Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta esitti tavoitteita nuorisopalveluille ja myös niitä käsitellään tässä toimenpideohjelmassa. Nuorisopalveluiden sisältä haluttiin työryhmän käsiteltäväksi nostaa yön yli -leirien järjestämismahdollisuus, lasten liikennepuiston kehittäminen sekä etsivän nuorisotyön ja Ohjaamon yhteistyön kehittäminen. Ohjelman lopussa on kehittämistoimenpiteet koottu vielä yhdeksi kokonaisuudeksi aikataulutuksineen toimenpideohjelman seurannan ja arvioinnin helpottamiseksi.

2. NUORISOPALVELUITA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ JA MUU OHJEISTUS

2.1 Nuorisolaki 2016

Nuorisolain tavoitteena on 1) edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa; 2) tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista; 3) tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa; 4) edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista; sekä 5) parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Tavoitteen toteutumisessa lähtökohtia ovat 1) yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys; 2) kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen; 3) monialainen yhteistyö.

Nuorisolaissa tarkoitetaan 1) **nuorilla** alle 29-vuotiaita; 2) **nuorisotyöllä** nuorten kasvua, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa;

3) **nuorisopolitiikalla** nuorten kasvu- ja elinolojen sekä sukupolvien välisen vuorovaikutuksen parantamista; 4) **nuorisotoiminnalla** nuorten omaehtoista toimintaa; 5) **valtakunnallisella nuorisojärjestöllä** rekisteröityä järjestöä, joka toteuttaa tämän lain tavoitteita ja lähtökohtia ja jonka toiminta-alue on valtakunnallisesti kattava; 6) **valtakunnallisella nuorisotalon järjestöllä** valtakunnallisten nuorisotalojen lisäksi nuorisotyötä tekevää, nuorisotoimintaa tai nuorisotyön palveluja järjestävää rekisteröityä yhdistystä tai säätiötä, joka toteuttaa tämän lain tavoitteita ja lähtökohtia ja jonka toiminta-alue on valtakunnallisesti kattava; 7) **valtakunnallisella nuorisotalon osaamiskeskustalla** yhteisöä, joka kehittää ja edistää nuorisotalon osaamista ja asiantuntijuutta valtakunnallisesti; osaamiskeskustan voi myös muodostaa kahden tai useamman yhteisön sopimukseen perustuva yhdenliittymä.

2.2 Nuorisotyön valtakunnallinen ohjelma 2020-2023

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma VANUPO on lakisääteinen, valtioneuvoston nelivuotiskausittain hyväksymä poikkihallinnollinen ohjelma, jonka tavoitteena on edistää nuorten kasvu- ja elinoloja. Yksi VANUPO:n päätavoitteista on nuorisopoliittisen näkökulman juurruttaminen osaksi julkisen sektorin päätöksentekoa. VANUPO:n avulla tehostetaan nuorten kasvu- ja elinolojen parantamiseen käytettävien, eri toimialoilla olevien voimavarojen tuloksellista käyttöä.

Valtakunnallinen ohjelma kattaa kaikki nuorisolain tarkoittamat alle 29-vuotiaat nuoret, joita oli Suomessa vuoden 2018 lopussa lähes 1,8 miljoonaa. Ohjelman painopisteet kuitenkin kohdistuvat erityi-

sesti nuoruuden ydinalueeseen, eli noin 12-25-vuotiaiden kasvu- ja elinolojen kehittämiseen.

Hallitusohjelman mukaisesti VANUPO:ssa on otettu pääteemoiksi nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Syrjäytymistä ehkäistään tehokkaimmin varmistamalla jokaiselle nuorelle merkityksellinen elämä. Näitä päämääriä tavoitellaan ohjelmassa kolmen tavoitekokonaisuuden kautta: 1) nuorella on edellytykset sujuvaan arkeen - syrjäytyminen vähenee; 2) nuorella on keinot ja taidot osallistumiseen ja vaikuttamiseen; 3) nuori luottaa yhteiskuntaan - yhdenvertaisuus ja turvallisuus vahvistuvat.

2.3 Kaupunkistrategia 2030: kestävä elinvoimaa

Kaupunkistrategian visio on Järkivihreä Forssa - kestävä elinvoimaa. Forssalaisille halutaan rakentaa hyvää tulevaisuutta ja se saavutetaan tavoittelemalla

kestävää elinvoimaa, ks. <https://www.forssa.fi/client/forssa/userfiles/forssan-kaupunki-kaupunkistrategia-2030.pdf>

Kestävän elinvoiman näkökulmat:

Ekologinen KESTÄVYYS

Toiminta asettuu luonnon kantokyvyn rajoihin.

Taloudellinen KESTÄVYYS

Toiminta perustuu taloudelliseen tasapainoon.

Sosiaalinen ja kulttuurinen KESTÄVYYS

Toiminnan ytimenä on ihmisarvosta kiinni pitäminen, yhdenvertaisuus, myötätunto ja oikeudenmukaisuus. Keskeisenä tavoitteena on taata hyvinvoinnin edellytysten siirtyminen sukupolvelta toiselle.

Arvot

Avoimuus, rohkeus ja vastuullisuus

Menestystekijöitä on 8, joista vapaa-aikapalveluille keskeiset kohdat:

5. Hyvinvointi: laadukkaat hyvinvointipalvelut, voimauttava vapaa-aika, Lasten Forssa - kokonaisuuden ylläpitäminen ja kehittäminen
6. Kulttuuri ja kansainvälisyys: mahdollistava kotouttamishjelma, Forssan omaleimaisuutta ja historiaa hyödyntävä toiminta
7. Vastuullinen johtaminen: Uusien toimintatapojen ennakkoluuloton kehittäminen, seutukunnan yhteistyö palvelutuotannossa
8. Osaaminen ja koulutus: järjestelmällinen osaamispääoman kasvattaminen kaupunkiorganisaatiossa

2.4 Pärjäävä Forssa: talouden tasapainottamisohjelma

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Pärjäävä Forssa 1 -ohjelma talouden tasapainottamisohjelman palvelutarpeiden, niiden muutosten ja talouden haasteisiin. Ohjelma on tehty v. 2019 talousarvion ja vuosien 2019-21 taloussuunnitelman kanssa rinnan. Seuraava Pärjäävä Forssa 2 -ohjelma ajoittuu vuosille 2022-25 ja sen tavoitteena on, että kaupungin talous pysyisi ylijäämäisenä.

2.5 LastenForssa

LastenForssa -visio syntyi toimialan omaksi visioksi 2006 ja sen toiminnallistaminen aloitettiin v. 2009, ks. <https://lastenforssa.fi/>

LastenForssa -kokonaisuus muodostuu ytimeä, jossa tahdolla, asenteella, yhteistoiminnalla ja osaamisella luodaan pohja lapsipalveluille turvallisessa ja viihtyisässä elinympäristössä. Lapsiystävällisyyttä on ennen kaikkea sovittu tapa toimia lasten ja nuorten kanssa. Erityisesti vastuuta ottavat Forssan kaupungin palveluksessa olevat lasten ja nuorten parissa työtä tekevät ammattilaiset. He ovat sitoutuneet toimintatapoihin, jotka on julkituotu palvelulupauksissa.

Pitkään jatkunut LastenForssa -kehittämistyön rinnalle otettiin työvälineeksi Unicefin Lapsiystävällinen kunta -malli, josta saatiin ensimmäinen tunnustus

(status) v. 2017 ja toinen v. 2020. Kehittämistyön prosessi jatkuu laaditun toimenpideohjelman mukaisesti. Lisätietoja Unicefin mallista, ks. <https://www.unicef.fi/unicef/tyomme-suomessa/lapsiystavallinen-kunta/>

2.6 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021-2025

Seudullisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivitys on käynnissä. Päivitetyt suunnitelman on tarkoitus valmistua vuoden 2021 loppuun mennessä. Suunnitelman päivitystyöhön osallistuvat FSHKY:n työntekijät sekä kuntien edustajat. Tekeminen on jaettu eri alaryhmiin, jotka työskentelevät ryhmissä vieden oman alan asiaa eteenpäin. Alaryhmien koonneista viedään asiat FSHKY:lle, jonka työntekijä kokoaa suunnitelman valmiiksi. Valmistelussa olevassa Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa seutukunnallisesti nuorisotoimet ovat nostaneet esille seuraavat asiat: 1) ehkäistään kiusaamista kaikin tavoin järjestettävässä nuorisotoiminnassa; 2) tuetaan nuoren sosiaalista vahvistamista ja kehitetään ennaltaehkäisevän nuorisotyön uusia muotoja; 3) kehitetään seikkailukasvatuksellista luontoliikuntaa, tarjotaan monipuolisesti lajikokeiluja sekä mahdollisuutta kokeilla eri harrastuksia.

3. NUORISOPALVELUIDEN RESURSSIT FORSSASSA

Forssan kaupunki sijaitsee Lounais-Hämeessä. Helsinkiin, Tampereelle ja Turkuun on matkaa n. 100 km. Forssan asukasluku on 16 800. Nuorisotilaston (nuorisotilastot.fi) mukaan Forssan väestöstä 26% (4 360) on alle 29-vuotiaita. Vastaava luku koko maan osalta on 31,6%. Lasten ja nuorten lukumäärä on viime vuosina vähentynyt tasaisesti niin Forssassa kuin koko maassa.

Nuorisotyön pääasiallinen kohderyhmä on alle 29-vuotiaat lapset, nuoret ja nuoret aikuiset. Silti moni tapahtuma on suunnattu koko perheelle. Kaikki perusnuorisotyön toiminta on ennaltaehkäisevää ja päihteetöntä. Etsivässä nuorisotyössä tehdään myös korjaavaa työtä.

Forssassa nuorisotyöstä vastaa Forssan kaupungin nuorisopalvelut. Nuorisopalvelut on osa Forssan kaupungin vapaa-aikapalveluiden palvelualueita, jotka aloitti toimintansa 1.6.2020. Palvelualueen muut yksiköt ovat kirjasto ja kulttuuri, liikunta, museot ja Viihdeumala Vesihelmi. Tätä kirjoitettaessa palvelualueen esimiehenä (oto) toimii kirjastotoimenjohtaja Maarit Järveläinen. Palvelualueelle tehdään yh-

teistä tavoite- ja toimenpideohjelmaa, joka valmistuu vuoden 2021 aikana. Ohjelmaan kirjattavat yhteiset tavoitteet ja kehittämistoimet tullaan huomioimaan myös nuorisopalveluissa.

työpäivän viikossa asiakastyötä, muu työaika menee hallinnon ja muiden esimiestehtävien hoitoon. Perusnuorisotyöhön on kaksi vakituista nuorisotyöntekijän vakanssia.

3.1 Henkilöstö

Nuorisopalveluissa työskentelee v. 2021 viisi työntekijää, heistä kolme on vakituista. Palveluyksikön esimiehenä toimii vastaava nuoriso-ohjaajana (Jaana Riitamaa). Vastaava nuoriso-ohjaaja tekee yhden

Forssassa tehdään myös etsivää nuorisotyötä. Sitä tehdään vuosittain aluehallintoviraston hankerahalla. Hankkeessa työskentelee kaksi etsivää nuorisotyöntekijää. Toinen heistä on vakituinen nuorisotyöntekijä.

kijä, jolla on vastaavasti sijainen (60%:n työajalla) perusnuorisotyötä tekemässä. Toinen etsivä nuorisotyöntekijä on palkattuna määräaikaisesti vain hanketta varten.

Etsivää nuorisotyötä tekevän vakituisen nuorisotyöntekijän tehtäväkuvaan kuuluu myös toimia Forssan kaupungin ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilönä. Tämä työ vie hänen työajastaan 20% ja toinen vakituinen nuorisotyöntekijä tekee hänen sijaisenaan etsivää nuorisotyötä vastaavasti, mutta ilman oman työnsä sijaista.

Nuorisopalveluiden viiden työntekijän yhteenlaskettu työpanos on siten 4,6 henkilötyövuotta (htv) ja se jakautuu seuraavasti: hallinto 0,8 htv; perusnuorisotyö 1,6 htv; etsivä nuorisotyö 2 htv; ehkäisevä päihdetyö 0,2 htv.

Perusnuorisotyön (ei sis. etsivää nuorisotyötä) käyttöön on vuonna 2021 varattu 2,4 htv:tta, joka tarkoittaa 0,55 htv per tuhat alle 29-vuotiasta lasta tai nuorta.

Nuorisotilaston mukaan vuonna 2019 Forssassa oli tuhatta alle 29-vuotiasta lasta ja nuorta kohti perus-

nuorisotyöhön (ei sis. etsivää nuorisotyötä) osoitettu 0,64 htv. Vastaava luku koko maassa keskimäärin oli 1,28 htv.

3.2 Talous

Perusnuorisotyön toimintakuluihin on budjetoitu vuonna 2021 määrärahaa 248 700 € ja etsivään nuorisotyöhön 60 000 €. Etsivän nuorisotyön hankerahaa haetaan Aluehallintovirastolta vuodeksi kerrallaan. Toimintakulut ovat siten yhteensä 308 700 €. Toimintatuottoja on budjetoitu vuonna 2021 perusnuorisotyöhön 6 700 € ja etsivään nuorisotyöhön 48 000 €, yhteensä 54 700 €. Koko palvelun toimintakate vuoden 2021 budjetissa on siten 270 050 €. Nuorisotyön vuotuinen valtionosuus kaupungille on n. 19 000 €.

Nuorisopalveluiden (sis. perusnuorisotyö, etsivä nuorisotyö) nettokäyttömenot vuoden 2021 budjetissa on 62 € per nuori.

Nuorisotilaston mukaan vuonna 2019 nuorisotöiden (sis. perusnuorisotyö, etsivä nuorisotyö, nuorten työpajatoiminta, projektit) nettokäyttömenot per nuori olivat Forssassa 116 €. Vastaava luku koko maassa oli 109 €.

3.3 Palvelun käyttö

Vuonna 2020 tilastoitettiin nuorisopalveluiden käyntikertoja 12 649. Vuoden 2020 luvut jakautuvat eri toimintoihin seuraavasti: Kuutamon avoimet ovet 3 299 käyntiä, Kuutamon muu toiminta 375, muut tapahtumat 3 288, liikennepuisto 5 616 ja päiväleirit 71 (kolme viikkoa, lasten osallistujamäärä per leiri vähennettynä puoleen koronan vuoksi).

Vastaavasti ennen koronapandemiaa, vuonna 2019 oli käyntikertoja 21 568 ja ne jakautuivat seuraavasti: Kuutamon avoimet ovet 6 429 käyntiä, Kuutamon muu toiminta 1 409, muut tapahtumat 4 107, liikennepuisto 9 450, päiväleirit 87 (kaksi viikkoa) ja Pikku-Liesjärven leirit 86 (kolme leiriä).

Koronapandemia on vaikuttanut kaikkeen nuorisotoimen järjestämään toimintaan. Suurta osaa toiminnasta ei ole voitu järjestää lainkaan tai osallistujamääriä on jouduttu rajoittamaan olennaisesti. Myöskään muiden järjestämiin tapahtumiin ei ole voitu osallistua koronapandemian aikana. Käyntikertojen määrä on siten vähentynyt huomattavasti vuoden 2020 aikana.

3.4 Toimitilat ja toiminta-alueet

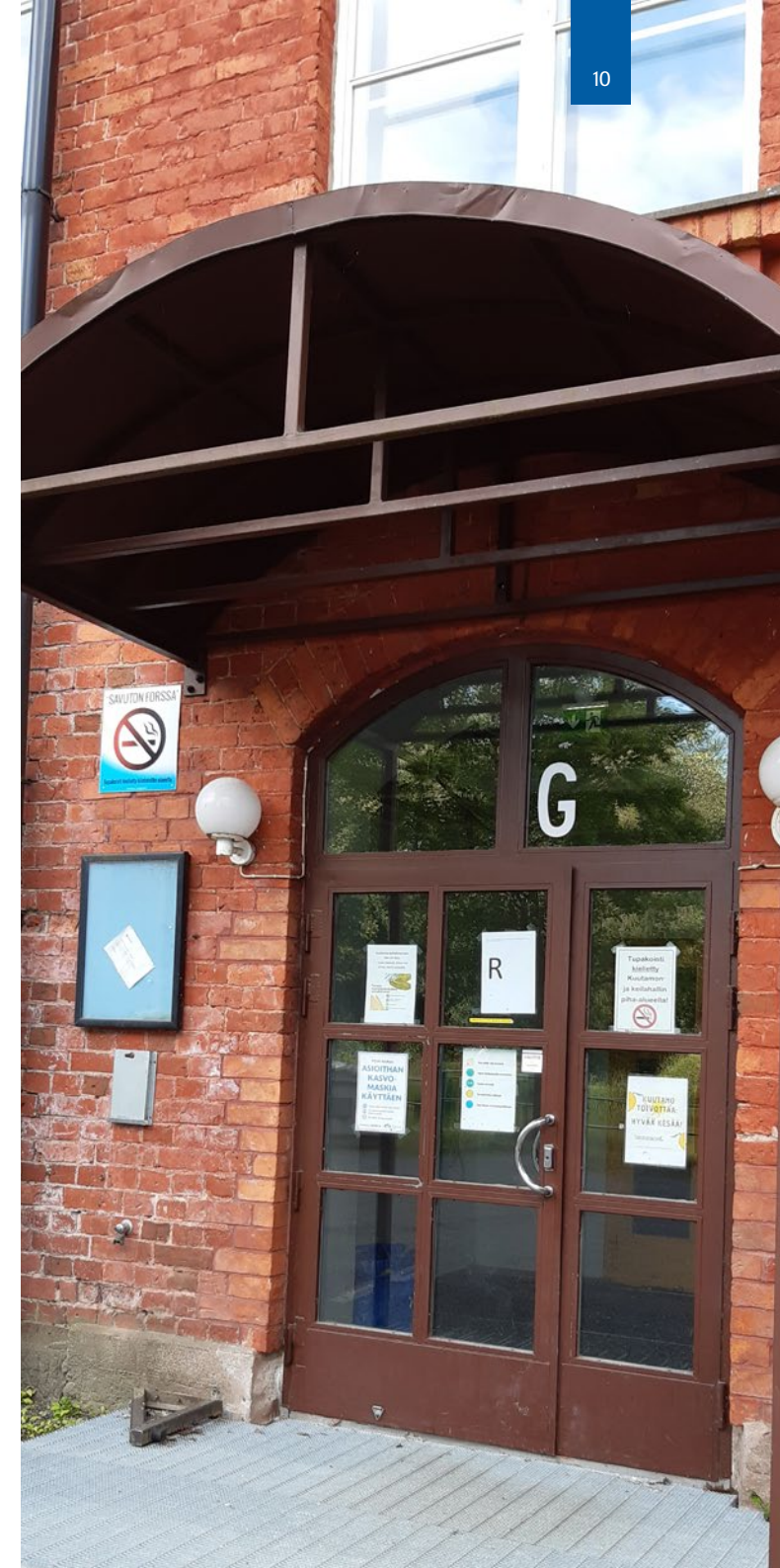
Nuorisopalveluiden työtilat sijaitsevat Forssan historiallisessa miljöössä Finlaysonin Kehräämöalueella. Työtilojen välittömässä yhteydessä sijaitsee myös Kehräämön nuorisotila Kuutamolampi, joka on tällä hetkellä ainut Forssan kaupungin ylläpitämä nuorisoti-

la. Nuorisotiloja on ollut aiemmin jopa neljä. Syinä vähentämiseen on ollut lasten syntyvyyden lasku, koulujen kerhotoiminnan uudelleen aloittaminen, monipuoliset muut harrastusmahdollisuudet sekä säästösyöt.

Etsivän nuoristyön toimitila Viltteri sijaitsee Linja-autoasemalla. Tilassa päivystetään ja tehdään asiakastyötä. Työllisyyden hoidon Ohjaamon toiminta on sijoittunut tällä hetkellä Linja-autoaseman toiseen kerrokseen. Toimitilojen läheisyys on mahdollistanut etsivän nuorisotyön ja Ohjaamon yhteistyön lisäämisen, mm. yhteispäivystykset ja yhdessä tekemisen. Yhteistyön tiivistämiseksi on keskusteltu myös kokonaan yhteiskäyttöisistä toimitiloista.

Kaupungin ylläpitämä liikennepuisto sijaitsee Eteläisen Puistokadun ja Jokioistentien kulmassa. Liikennepuisto on tarkoitettu alle 12-vuotiaille. Puisto on avoinna kesäkuukausina.

Muita käytettäviä tiloja ovat olleet Ruostejärven leirikeskus, Vieremän koulu, Tammelan metsäoppilaitos sekä Jokioisten kunnan Pikku-Liesjärven leirikeskus. Näissä tiloissa on järjestetty yön yli -leirejä. Ruostejärven leirikeskus on ollut käyttökielossa v. 2012 alkaen ja sen jälkeen on vuosittain jouduttu etsimään korvaavia tiloja. Lisäksi alettiin vuodesta 2015 järjestää myös päiväleirejä Kehräämön nuorisotila Kuutamolampi, erityisesti pienimmille lapsille.

4. NUORISOPALVELUJEN TOIMINTA

Forssan kaupungin nuorisopalvelut tukee nuorisotyöllä ominaisin toimintatavoin lasten ja nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista. Nuorisopalvelut ehkäisee nuorten syrjäytymistä myös edistämällä nuorten osallisuutta sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnan tasavertaisina jäseninä.

Palvelut tuotetaan kestävästä kehityksestä ja terveistä elämäntavoista kunnioittaen sekä nuorisolakia, Forssan kaupunkistrategiaa, LastenForssa-ohjelmaa ja Unicefin Lapsiystävällinen kunta -toimintaohjelmaa noudattaen monialaisessa yhteistyössä kaupungin ja seutukunnan muiden toimijoiden kanssa.

4.1 Kuutamon avoimet ovet

Kehräämön nuorisotila Kuutamolla järjestetään Avoimien ovien toimintaa. Toiminta on tarkoitettu yli 13-vuotiaille. Nuorisotila on avoinna viitenä arkipäivänä, yhteensä 33 tuntia viikossa. Edellisinä vuosina on kokeiltu myös viikonloppuaukioloja. Aluksi nuoret olivatkin kiinnostuneita, mutta myöhemmin kävijöiden määrä väheni oleellisesti ja kokeilu lopetettiin. Kuutamolla voi pelata pingistä, biljardia, jalkapalloa, ilmakiekkoa, konsoli- ja lautapelejä. Leivonta

ja askartelut kuuluvat myös toimintaan. Nuorille tarjotaan kahvia ja teetä joko maksutta tai omakustannushintaan. Lisäksi Kuutamolla järjestetään teemailtoja ja kutsutaan vierailijoita.

Nuorisotilalla voi viettää vapaa-aikaa kavereiden kanssa turvallisessa ilmapiirissä ja siellä voi jutella nuorisotyöntekijöiden kanssa arkipäiväisistä tai itseä askarruttavista asioista kahden kesken. Keskustelu työntekijöiden kanssa pelailun lomassa on ollut nuorten mielestä erityisen merkittävää varsinkin koronapandemian aikana.

Nuorisotila Kuutamolla ei ole asetettu kävijöille yläikärajaa, toisin kuin nuorisotiloilla yleensä. Muutamat jo 18 vuotta täyttäneet nuoret käyvätkin satunnaisesti pelaamassa jonkun pelin, juomassa kupin kahvia ja kertomassa kuulumisiaan työntekijöille.

Ennen koronaa (2019) Kuutamolla oli käyntikertoja 7 838. Vuonna 2020 käyntikertoja oli 3 674.

Vuoden 2021 alusta Kuutamolla aloitettiin etsivän nuorisotyön K-15 Kahvila tiistai-iltaisina, josta vastuussa ovat etsivät nuorisotyöntekijät. Pääkohde-

ryhmänä ovat etsivän nuorisotyön asiakkaat ja maa-hanmuuttajat. Toiminta on kuitenkin avointa kaikille nuorille. Illan aikana nuorilla on mahdollisuus jutella työntekijöiden kanssa matalalla kynnyksellä sekä pelata halutessaan eri pelejä. K-15 Kahvilassa järjestetään myös teemailtoja esim. elämänhallintaan liittyen.

Keväästä 2020 alkaen on Kuutamon avoimien ovien rinnalla alettu tehdä nuorisotyötä myös verkossa, koska Kuutamo jouduttiin koronapandemian vuoksi sulkemaan ja nuorten keskuudessa alkoi esiintyä normaalia enemmän häiriökäyttäytymistä. Verkko-nuorisotyöhön tutustuminen ja sen haltuun ottaminen vei oman aikansa ja nuorten tavoittaminen oli haastavaa.

Kuutamon avattua ovensa syksyllä 2020 Avoimien ovien toimintaa jatkettiin normaalisti. Kuutamon kävijämäärää kuitenkin jouduttiin rajoittamaan loppusyksystä. Nuoret ottivat hyvin rajoitukset vastaan. Aukioloaikoina toimittiin terveysturvallisuusohjeita noudattaen. Koska koronatilanne huonontui Forssan seudulla keväällä 2021, jouduttiin nuorisotila sulke-maan jälleen 8.3.21.

Verkkonuorisotyötä jatkettiin jälleen ja keväällä 2021 tarvittavat ohjelmat olivat jo tuttuja ja nuorten tavoit-

taminenkin sujuvampaa kuin edellisenä keväänä. Nuoriin otettiin yhteyttä sosiaalisen median mm. Discordin, Snapchatin, Facebookin ja Instagramin välityksellä. Parhaimpina iltoina tavoitettiin jopa sata nuorta. Seutukunnallisesti nuorisotoimien järjestämä HangOut Zone starttasi keväällä 2021. Siinä olivat mukana seutukunnan työntekijät sekä Kulttuuriyh-distys Kuvio. Työalustoina olivat Teams ja Discord.

Kuutamo avasi ovensa seuraavan kerran vasta kou-lujen alkaessa elokuun alkupuolella. Käyntimäärät ovat hiljalleen kasvaneet. Verkkonuorisotyö ei voi korvata nuorten kohtaamista kasvotusten, ei nuor-ten itsensäkään mielestä.

Koronapandemian aikana, verkkonuorisotyön lisäk-si, nuorisotyö jalkautui kaupungille etsivien nu-orisotyöntekijöiden ja nuorisotyöntekijöiden toimesta tavaten nuoria iltapäivisin ja iltaisin. Nuoria tavoitet-tiin myös pienissä 2-4 hengen ryhmissä Kuutamolla keskustelujen ja pelailun lomassa.

Nuorisopalvelut järjesti Pop up -nuokkareita lapsil-le ja nuorille eri puolella kaupunkia vuosien 2020 ja 2021 kesä- ja heinäkuussa. Ohjelmassa oli mm. lentopalloa, makkaranpaistoa, muurinpohjalettujen paistamista, biljardin ja pingiksen pelaamista, mi-nigolfia sekä toimintailtapäiviä lapsille.

4.2 Kesäleirit

Ennen koronapandemian alkamista Nuorisopalvelut järjesti forssalaisille lapsille kaksi päiväleiriä kesäkuun aikana. Juhannuksen jälkeen järjestettiin kahden viikon ajan kolme yön yli -leiriä Jokioisten kunnan leirikeskuksessa Pikku-Liesjärvellä. Ohjaajina toimivat kaupungin nuorisotoimen nuorisotyöntekijät sekä kaupungin kesätyöntekijät. Leiriohjelmaan kuului leikkejä, kilpailuja, rastiratoja, uimista, saunomista, makkaran- ja lettujen paistamista, vierailijoita ja viimeisen illan disko. Pikku-Liesjärven kesäleirejä ei järjestetty koronan vuoksi vuosina 2020 ja 2021.

Päiväleirien määrää alle 12- vuotiaille lisättiin v. 2020 yhdellä viikolla kolmeen viikkoon. Päiväleirit kestivät maanantaista-perjantaihin klo 10-15. Vuosina 2020-21 lapset saivat myös lämpimän ruoan leirillä. Päivän aikana leikittiin, pelattiin ja oltiin paljon ulkona sään niin salliessa. Lisäksi tehtiin retkiä museoihin, urheilukentälle, Lamminrantaan, kuvataidekoululle ja varhaiskasvatuksen Sortoahan kodalle. Ennen koronaa päiväleireille osallistujia oli lähes 100, kesällä 2021 lasten määrää rajoitettiin (n. 75 lasta). Leirit ovat olleet maksuttomia lapsille.

Ruostejärven leirikeskuksen alue on luonnoltaan ainutlaatuinen, koska kesäleiritoiminnan sisältöjä olisi helppo rakentaa luontopainotteisiksi (vrt. kaupunkistrategia). Liikkuminen luonnossa ja erityisesti metsässä lisää tutkitusta henkistä ja fyysistä hyvinvointia.

Myös uiminen olisi helppo ottaa osaksi ohjelmaa. Jos olisi mahdollista ottaa alue käyttöön uudelleen, nykyaikaisin mukavuuksin varustettuna, voisi leiri-toimintaa järjestää myös syys- ja talvilomien aikana. Leirikeskusta voisi vuokrata myös muille kuin kaupungin toimijoille.

Yön yli -leirien järjestämistä haluttaisiin jatkaa, mutta sijainnin ja varustelutason tulisi olla sellainen, että vähäisistä henkilöresursseista johtuen ei jouduta liian suuriin lisäjärjestelyihin majoituksen, ruokailujen ja toiminnan osalta. Tarkoitukseen sopivien tilojen/ paikkojen etsimistä tulisi siten jatkaa. Kesäleirien järjestämispaikesta pyritään löytämään pysyvä ratkaisu keväällä 2022.

4.3 Liikennepuisto

Liikennepuisto on perustettu v. 1972. Aloitteen maa-alueen varaamisesta lasten liikennepuistoa varten teki Suomen Autobiili Klubin (AK) Lounais-Hämeen piiriin (silloisen Autoliiton Forssan osaston) naistoimikunta puheenjohtajanaan Salme Viitanen. Hanke oli vireillä kaksi vuotta ennen Liikennepuiston avaamista. Liikennepuisto oli opetusviraston hoidossa, mutta siirtyi kaupungin nuorisotoimelle v. 1993. Liikennepuistossa voi ajaa polkuautoilla ja potkupyörillä ja siten opetella liikennesääntöjä turvallisessa ympäristössä. Liikennepuiston ohjaajina toimivat yksi nuorisotoimen työntekijä, yksi kesäajaksi palkattu

koulunkäynninohjaaja sekä kahdeksan kaupungin 15 vuotta täyttäneitä kesätyöntekijää (kukin kaksi viikkoa kerralla). Liikennepuistossa on ollut jo usean vuoden ajan myös liikennevalot.

Vuoden 2015 jälkeen liikennepuiston autoja on uusittu forssalaisten yrittäjien sponsoroimana. Alueelle on saatu lahjoituksena myös korjaamokatokset, joihin on sijoitettu eri tankkauspaikat sekä autokorjaamo renkaanilmauslaitteineen. Alueen viihtyvyyttä on lisätty huvimajalla, hiekkalaatikolla, pöydillä, penkeillä ja aurinkovarjoilla. Lapset voivat näin levähtää hetken ja nauttia välipalaa ajelujen lomassa. Pöytien ääressä vanhemmat voivat myös seurata lasten ajamisia.

Kesäksi 2020 valmistui uusi parkkeerausalue, jonne käynti on Siurilankadun puolelta. Jalkaisin ja pyörillä tulijat voivat tulla edelleen myös Eteläisen Puistokadun puolelta. Liikennepuisto oli avoinna, mutta kävijämääriä rajoitettiin koronaan liittyen.

Ennen koronaa (2019) käyntikertoja oli 9 450. Vuonna 2020 käyntikertoja oli 5 616. Vuonna 2021 käyntikertoja oli 5 238.

4.4 Tapahtumat, retket ja kurssit

Lapsille, nuorille ja myös koko perheille järjestetään retkiä, tapahtumia ja kursseja arki-iltoina, viikonloppuisin ja koulujen lomien aikana. Talviaikana suosit-

tuja ovat olleet erilaiset talviriehat moottorikelkka-ajeluineen ja makkaranpaistoineen. Kevät-, kesä- ja syksyaikana on järjestetty mm. huvipuistoretkiä sisä- ja ulkopuistoihin, retkiä eri museoihin sekä tehdasvierailuita.

Seutukunnallisesti järjestettävä Koulujen päättärit -tapahtuma kouluvuoden päättyessä järjestettiin vuonna 2021 jo 9. kerran. Ohjelman pääosassa on ollut musiikki, valtakunnallisesti nousevien artistien toimesta. Illan aikana on ollut myös oheistoimintaa eri yhdistysten järjestämänä sekä tarjottua. Tapahtuma on ollut maksuton nuorille lukuisten paikallisten sponsoreiden tukemana. Vuosina 2020 ja 2021 tapahtuma järjestettiin koronapandemian vuoksi striimaamalla eli suoratoistona Paanan koululta Jokioisilta. Nuoret seurasivat tapahtumaa omien puhelimiensa tai tietokoneidensa kautta.

Aiemmin Ahvenanmaan polkupyöräretket ja Lapin kanootti- ja kalastusretket olivat nuorisotoimen vuosikymmenten ajan järjestettyjä retkiä. Ne vetivät nuoria vuodesta toiseen. Näillä toimilla on edistetty lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia, yhdessäoloa ja tarjottu mahdollisuus kokea iloa ja yhdessä kasvamista. Viime vuosina retkiä ei ole järjestetty vähän osallistujamäärän tai koronan takia.

Ennen koronaa (2019) käyntikertoja oli 4 107. Vuonna 2020 käyntikertoja oli 3 359.

4.5 Etsivä nuorisotyö

Nuorisolaissa (§10, §11, §12) määritellään, mitä etsivä nuorisotyö on sekä ohjeistetaan tietojen luovuttamista etsivälle nuorisotyölle sekä nuoren tietojen käsitteilyä etsivässä nuorisotyössä.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa ja auttaa alle 29-vuotiaita nuoria sellaisten palvelujen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan, itsenäistymistään, yhteiskuntaan osallistumistaan, elämäntaitojen vahvistamista sekä pääsyyn työhön tai koulutukseen. Etsivä nuorisotyö on myös rinnalla kulkemista ja ohjausta ja se perustuu vapaaehtoisuuteen. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on täydentää jo olemassa olevia palveluja.

Etsivää nuorisotyötä tehdään Forssassa hankerahalla, vuosi kerrallaan. Hankerahan myöntää Etelä-Suomen Aluehallintovirasto. Etsivää nuorisotyötä tekee kaksi nuorisotyöntekijää, joista toinen on tehtävään siirretty vakituinen nuorisotyöntekijä, toinen palkataan määräaikaisesti. Em. vakituinen nuorisotyöntekijä on nimetty lain edellyttämäksi Forssan kaupungin etsiväksi nuorisotyöntekijäksi, jolle viranomaiset ilmoittavat mm. oppilaitosten ja puolustusvoimien keskeyttäjiä.

Etsivien nuorisotyöntekijöiden uudeksi työmuodoksi koronan aikana on tullut jalkautuminen nuorten keskuuteen. Nuoriin otetaan kontaktia, siellä missä

he ovat, ja missä tukea tarvitaan. Etsivä nuorisotyö täydentää kunnan ohjaustehtävää. Nuorisolain mukaisella etsivällä nuorisotyöllä ei voi korvata oppivelvollisuuslaissa säädettyä perusopetuksen järjestäjälle, koulutuksen järjestäjälle tai asuinkunnalle säädettyjä ohjaus- ja valvontatehtäviä. Huomiota tulee kiinnittää eri tehtäviin ja rooleihin. Etsivän nuorisotyön yhteistyökumppaneina ovat mm. Ohjaamo, Työvoitto, TE-hallinto, Kela, Ankkuritiimi FSHKY, koulut ja eri oppilaitokset.

Oppivelvollisuuslaki (1214/2020) tuli voimaan 1.8.2021. Sen myötä oppivelvollisuus laajeni ja toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia lain piiriin kuuluville nuorille. Lain tavoitteena on, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Forssaan on perustettu Valpas -työryhmä, jonka tarkoituksena on selvittää ja auttaa nuoria, joiden opiskelu on vaarassa keskeytyä tai on jo keskeytynyt. Etsivä nuorisotyöntekijä on nimetty yhtenä tähän työryhmään.

Vuonna 2019 asiakkuuksia oli n. 70 ja vuonna 2020 n. 90.

4.5.1 Koulunuorisotyö

Etsivä nuorisotyö toimii yhteistyössä myös perusopetuksen kanssa nuoren kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Etsivä nuorisotyöntekijä toimii koulunuorisote-

kijänä yläkoulun arjessa. Koulunuorisotyötä tehdään Kuhalan ja Tölön kouluilla yhtenä päivänä viikossa. Kuhalan koululla toiminta on ns. Olkkaritoimintaa välituntisin ja ruokavälitunneilla. Eri luokka-asteiden oppilaat voivat tulla sinne viettämään aikaa sen sijaan, että heidän tarvitsisi mennä ulos. Koulunuorisotyöntekijä osallistuu lisäksi Kuhalan koulun yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksiin.

Tölön koululla koulunuorisotyöntekijä on yläkoulun luokissa mukana oppitunneilla. Hän tutustuu nuoreen jo koulun arjessa ja tuntee nuoren tämän tullessa vapaa-ajallaan nuorisotilalle. Näin myös nuorelle tulevat Kuutamon työntekijät tutuiksi. Koulut saavat arkeensa yhden lisääaikuisen ja oppivat tietämään mitä nuorisotoimi tekee.

Koulujen kautta nuorisotoimi saa välitettyä tietoa vapaa-aikapalveluista ja omista tapahtumistaan ym. toiminnoista koululle ja siitä eteenpäin oppilaiden vanhemmille. Koulujen kautta tiedottaminen on todettu hyväksi väyläksi.

Koulunuorisotyöntekijä osallistuu myös forssalaisten 7-luokkien leirikoulupäivien suunnitteluun ja toteuttamiseen yhdessä seurakunnan ja yläkoulujen henkilökunnan kanssa.

Koska Forssan kouluverkko muuttuu syksyllä 2022 Uuden Monitoimikeskus Akvarellin myötä, on nuorisopalveluissa varauduttu selvittämään myös koulunuorisotyöhön mahdollisesti tulevia muutoksia.

4.5.2 Ehkäisevä päihdetyö

Forssan kaupungissa ehkäisevän päihdetyön tehtävät on liitetty etsivää nuorisotyötä tekevän nuorisotyöntekijän tehtävänkuvaan. Hän toimii seutukunnallisessa ehkäisevän päihdetyön verkostossa (EPT-verkosto). Verkoston tavoitteena on edistää kuntalaisten terveyttä, hyvinvointia sekä ehkäisevän päihdetyön tiedottamista eri organisaatioissa. EPT-verkosto tiedottaa mm. sosiaalisen median kautta ja järjestää tapahtumia seutukunnallisesti.

4.6 Nuorten kuuleminen

Nuorisopalvelut on järjestänyt nuorten kuulemistilaisuuksia eri oppilaitoksissa ja eri tahojen kohderyhmille. Kaupungin virkamiehiä on kutsuttu paneelikeskusteluun vastaamaan nuorten tekemiin kysymyksiin. Koronan vuoksi kuulemistilaisuuksia ei ole järjestetty kouluilla viime vuosina.

4.6.1 Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuusto on puolueeton, nuoria koskevien asioiden asiantuntija- ja yhteistyöelin. Se toimii apuna kunnallisessa päätöksenteossa tuoden nuorten näkökulman esille. Nuorisovaltuusto on sivistys- ja tulevaisuuslautakunnan alainen elin ja toimii yhteistyössä nuorisotoimen kanssa pyrkien edistämään nuorten osallistumis-, vaikuttamis- ja toimintamahdollisuuksia Forssassa. Valtuusto kannustaa nuoria aktiiviseen osallistumiseen ja toimii vaikuttamiskanavana tehden aloitteita ja esityksiä kaupungin ko-neistossa eteenpäin ja välittää nuorille tietoa heitä koskevista päätöksistä.

Nuorisovaltuuston vaalit pidetään joka 4. vuosi. Yläkoulut, toisen asteen oppilaitokset sekä nuorisotoimi voivat asettaa ehdokkaita vaaleihin. Nuorisotoimi toivoisi nuorisovaltuuston näkyvän nuorisotilalla ja toimivan yhteistyössä nuorisotoimen kanssa nuorisotoimen arjessa.

4.6.2 Ihan Kuutamolla - postikorttikysely

Nuorille tehtiin kevään 2021 aikana Ihan Kuutamolla -postikorttikysely Kuutamon toimintaan ja etsivän nuorisotyön tunnettavuuteen liittyen. Kyselykortteja jaettiin nuorisotilalla sekä jalkautumisten ja koulunuorisotyön yhteydessä nuorille. Kyselyä varten tehtiin postikortti, että nuorten toivottiin vastaavan haluamiinsa kysymyksiin hyvin lyhyesti. Ajateltiin, että näin menetellen saataisiin ehkä esille niitä asioita, jotka ovat nuorille merkittäviä. Kortissa esitettiin nuorille seuraavat kysymykset: Minne mentäis? Mitä tehtäis? Kenen kaa? Mikä on parasta? Mitä tiedät etsivästä nuorisotyöstä? Mitä toivot? Mistä tavoitat? Korttien täyttämisen yhteydessä nuoret eivät kuitenkaan jaksaneet keskittyä kovin hyvin kysymyksiin. Vastauskortteja saatiin takaisin 29 kpl.

Kysymyksiin Minne mentäis? Mitä tehtäis? nousi esille käynnit Kehräämön nuorisotila Kuutamolla. Nuoret toivoivat järjestettävän huvipuisto- ja ostoksetkiä, toivoivat Kuutamolla tehtävän ja tarjottavan

leivonnaisia ja ruokaa. Toiveina oli myös Kuutamon yö -tapahtuman järjestäminen sekä muisteltiin Wahrenin puiston pick-nick-tapahtumaa, jonka nuorisotoimi voisi järjestää uudelleen.

Kysymyksiin Kenen kaa? Mikä on parasta? nousi esille vapaa-ajan viettäminen Kuutamolla kavereiden kanssa. Ohjaajien tapaaminen ja pelien pelaaminen heidän kanssa koettiin myös tärkeäksi. Pelatessa on helppo jutella työntekijän kanssa omista asioista. Parasta Kuutamolla oli kavereiden kanssa oleilu ja pelailu. Pingis- ja biljardipelit, korttipelit sekä Kahoot nousivat peleistä tärkeimmiksi. Kuutamon yhteishenkeä keuhuttiin myös hyväksi.

Kysymykset Mitä tiedät etsivästä nuorisotyöstä? Mitä toivot? Mistä tavoitat? koskivat etsivää nuorisotyötä. Yläkouluikäiset vastaajat näyttivät tuntevan etsivää nuorisotyötä huonosti. Työntekijöiden nimiä tiesi vain muutamat nuoret. Moni nuori ei ollut vastannut ollenkaan näihin kysymyksiin. Syynä tähän saattoi olla, että etsivän nuorisotyön pääasiallisen kohderyhmän alaikäraja on 16-vuotta.

4.6.3 LastenForssa Arviointi II

LastenForssa Arviointi II toteutettiin keväällä 2021. Kyselyssä selvitettiin, miten lapset ja nuoret voivat, miten kouluissa sujuu ja mitä lapset ja nuoret tar-

vitsevat elämässään. Kyselyyn vastasi n. 1 000 lasta. Kyselyssä nousi merkittävästi esille (1) kiusaamisen ehkäisyn tärkeys. Kiusaaminen Forssassa keskittyy ulkonäköön, kulttuuriin ja yleiseen erilaisuuteen. Usein kohteena ovat valmiiksi heikommassa asemassa olevat lapset. Peruskoululaiset antoivat huonoimpia arvosanoja (2) osallisuuteen (3) kouluissa harrastamiseen liittyvät kysymykset. Yleinen teema oli myös (4) vaihtelun ja vapauden kaipuu, myös harrastuksissa.

Kyselyssä oli myös nuorisopalveluja koskeva osio, jossa esitettävistä väitteistä vastaajat valitsivat omana mielipiteinään seuraavia kohtia (%-osuus vastaajista):

- kesäleirit halutaan säilyttää pääsääntöisesti maksuttomina (60,2%)
- nuorisopalvelujen pitäisi pitäytyä vapaamuotoisen nuorisotoiminnan järjestämisessä, esim. Kuutamon toiminnan ja loma-aikojen toiminnassa (50,0%)
- nuorisopalvelut onnistuu nuorten tavoittamisessa hyvin tai melko hyvin (31,2%)
- etsivän nuorisotyön matalan kynnyksen palvelupiste Viltterin syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tavoittaminen on hyvää tai melko hyvää (22,2%)
- nuorisopalvelujen resurssit ovat melko hyvät (27,8%).

En osaa sanoa -vastausten määrä oli suuri (n. 40-50%) kolmen viimeisen väittämän kohdalla. Toiminnasta tiedottaminen nousee entistä tärkeämmäksi tehtäväksi tulevina vuosina.

Nuorisopalveluja koskien oli mahdollista antaa myös vapaamuotoista palautetta ja seuraavia asioita nousi esille:

- lasten, nuorten ja koko perheiden tapahtumia toivottiin lisää, mm. talvi- ja kesäriehat
- kesäleirejä toivottiin järjestettävän jatkossakin
- päiväleirejä ja liikennepuistotoimintaa pidettiin hienona palveluna
- kaupungin eri toimialojen ja muiden toimijoiden yhteistyötä toivottiin lisättävän
- Kuutamon aukioloaikoja toivottiin laajennettavaksi viikonloppuihin
- jalkautumista ja toiminnan järjestämistä myös maaseudulle toivottiin
- koulun, kodin ja etsivän nuorisotyön yhteistyötä toivottiin lisättävän

4.7 Monialainen yhteistyö

Nuorisolaissa määritellään (§9) myös monialainen yhteistyö. Kunnassa on oltava ohjaus- ja palveluverkosto, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Forssan nuorten ohjaus- ja palveluverkoston (FNOP) tehtävänä on (1) koota tietoa nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksente-

on ja suunnittelun tueksi; (2) edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista; (3) yhteisiä menettelytapoja nuoren palveluihin ohjaamisessa sekä tiedonkulun sujuvuutta; (4) edistää yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi.

Verkosto ei käsittele yksittäisen nuoren asioita. Jäsenet ovat perusopetuksesta, toiselta asteelta, työllisyshoidosta, hyvinvointikuntayhtymästä, poliisista, TE-toimistosta, seurakunnasta ja nuorisotoimesta. Ohjaus- ja palveluverkosto kokoontuu 4-5 kertaa vuodessa. Kokouksiin osallistuu vastaava nuorisohjaaja ja pyydettyinä etsivä nuorisotyöntekijä.

4.8 Yhteistyötahot

Yhteistyötä nuorisopalvelut on tehnyt vapaa-aikapalvelujen eri yksikköjen kanssa. Forssa tutuksi -päiväleiriläiset ovat tehneet retkiä Forssa museoon useina vuosina. Kirjastolta olemme saaneet tiloja satutunneiksi sadepäivän sattuessa leiripäivään sekä satukirjoja satutuokioihin. Liikuntatoimen ja Vesihelmen kanssa olemme järjestäneet yhteisiä tapahtumia ja yhteisiä tapahtumien tiedottamisia. Muiden Kehräömöäalueen toimijoiden kanssa toimiminen on ollut

mutkatonta mm. Perhelauantaiden järjestämisen yhteydessä.

Kaupungin muiden toimijoiden järjestämään vuosittaiseen Lapsiperhelauantaihin olemme osallistuneet joka vuosi. Olemme ostaneet monilta eri yrittäjiltä palveluja järjestämiimme tapahtumiin. Kolmannen sektorin kanssa olemme järjestäneet yhteisiä tapahtumia tai olemme kutsuneet heitä tapahtumiin monipuolistamaan tapahtumien ohjelmaa. Yhteistyötä olemme tehneet mm. seuraavien tahojen kanssa: urheiluseurat ja lukuisat muut yhdistykset, Paavolan asukastoimikunta ja Viksbergin asukasyhdistys, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Forssan VPK, Forssan ev.-lut. seurakunta, Suomen Punainen Risti Forssan osasto, partiolaiset ja alueen Lions clubit. Kolmannen sektorin kanssa yhteistyötä tullaan lisäämään ja ottamaan huomioon tapahtumia järjestettäessä ja seutukunnallisesti pyrimme järjestämään yhteistyössä toimintaa nuorille koronan hellittäessä.

Seutukunnallisesti nuorisotoimet ovat järjestäneet yhteisiä tapahtumia ja retkiä. Työntekijät ovat tiiviissä yhteydessä seutukunnan nuorisotyöntekijöihin.

5. KEHITTÄMISTOIVEITA JA TOIMINNALLISIA TAVOITTEITA

Kehittämistoiveita on kerätty tehdyistä kyselyistä kyselyistä ja kevään 2021 valtuustoaloitteesta. Myös nuorisopalveluiden sisältä nousseet kehittämissuositukset on huomioitu. Lisäksi Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta esitti kehittämistyöryhmälle omia toiveitaan ja toiminnallisia tavoitteitaan: nuorten kiinnostuksen kohteet sekä eri paikkakuntien hyviin toimintamalleihin tutustuminen, nuorisotilan kalusteiden ja pelivälineiden päivittäminen 2020-luvulle, nuorisotilan paikka Monitoimikeskuksen valmistuttua ja henkilöstöresurssien riittävyyden selvittäminen.

5.1 Pelivälineiden ja kalusteiden uusiminen

Kuutamolla on tällä hetkellä PlayStation-pelikonsoleita, joilla nuoret tykkäävät pelata. Biljardi, pingis, jalkapallo- ja ilmakiekkopelit jaksavat kiinnostaa vuodesta toiseen. Lautapelejä löytyy myös runsaasti. Kannettavan tietokoneen ja älypuhelimien avulla pelattava Kahoot-peli oli viime keväänä hyvin suosittu. Postikorttikyselyssä nousi pelaaminen esille. Kehittämistyöryhmässä nousi esille Kuutamon pelivälineiden ja pelien päivittäminen. Pelitarkoituksiin päädyttiin suosittamaan pelikonsolien hankintaa tietokoneiden sijaan. Työasemien jatkuvan ylläpidon katsottiin sitovan liiaksi henkilökunnan työaikaa. PlayStation-pelikonsolin lisäksi päädyttiin esittämään

jonkin toisenkin konsolin hankintaa. Verkkopelien pelaamiseen voidaan käyttää nuorten omia älypuhelimia.

Kehittämistyöryhmässä keskusteltiin myös useita liikunnallisia pelejä yhdistävästä iWallista. Pelaajia voi olla yhtä aikaa 1-2. iWall on nyt sijoitettuna Kuhalan kouluun. Kuhalan koulun siirtyessä Monitoimikeskus Akvarelliin, voidaan keskustella iWallin mahdollisesta sijoittamisesta nuorisotilaan.

Tällä hetkellä Kuutamon kalusteet ovat rentoja kiertäyshiinnoituksia. Vuosien myötä niitä on saatu lähes ilmaiseksi Nuorten työpajan myymälästä. Huonekalut ovat olleet siistejä ja ehjiä. Nuorten käytössä olevat huonekalut ovat kovassa käytössä. Rikkoutuneiden kalusteiden tilalle on saatu myös työpajan myymälästä uusia tilalle. Uuden palvelualuejaon myötä Nuorten työpajalta hankituista huonekaluista nuorisopalvelut myös maksaa. Myös rikkoutuneiden kalusteiden pois kuljettamisesta maksetaan.

Kehittämistyöryhmässä keskusteltiin vaihtoehdosta ostaa nuorisotilaan aivan uusia toimintaan sopivia julkisen tilan kalusteita. Tarkoitusta varten nuorisopalvelut esittää osaa toimialan investointirahasta varattavaksi Kuutamon kalustehankintoihin.

5.2 Koulunuorisotyö ja Monitoimikeskus Akvarellin nuorisopalvelut

Monitoimikeskus Akvarelliin tulee siirtymään perusopetuksen yksiköistä Kuhalan ja Tölön koulut. Toiminta alkaa elokuussa 2022. Monitoimikeskus Akvarelliin tulee myös lasten ja nuorten hyvinvointia tukevia palveluja. Samassa yhteydessä on keskusteltu myös nuorisopalveluiden mahdollisuudesta käyttää Monitoimikeskus Akvarellin tiloja omassa toiminnassaan.

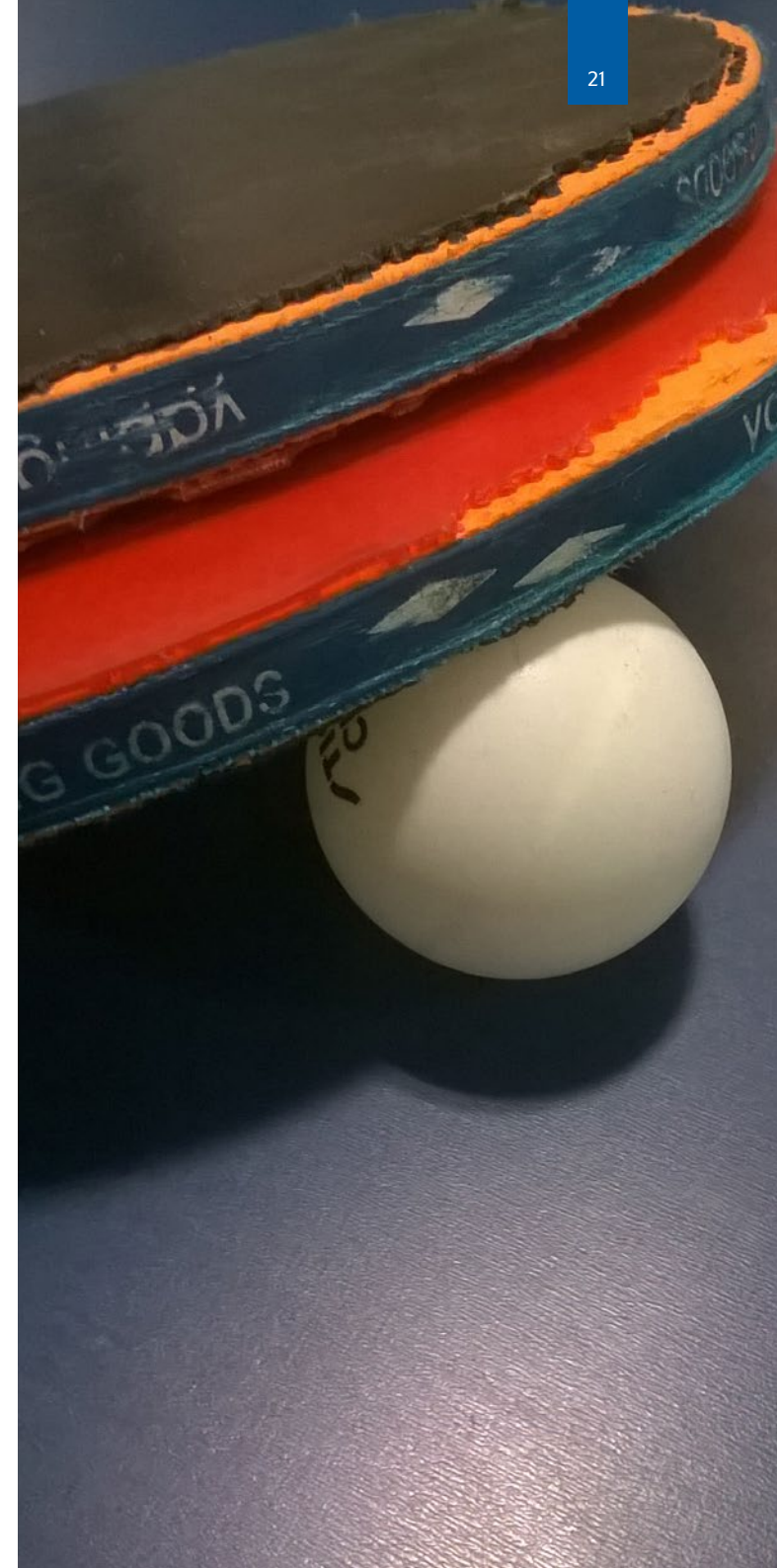
Kehittämistyöryhmässä keskusteltiin muuttuvan kouluverkon vaikutuksesta koulunuorisotyöhön. Vastaava nuoriso-ohjaaja antoi kehittämistyöryhmälle katsauksen suunnittelutilanteesta. Siinä kävi ilmi, että Monitoimikeskus Akvarellin suunnitelmissa ei ole erillistä nuorisotilaa. Sen vuoksi on jouduttu miettimään millaista toimintaa ja missä tilassa nuorisopalveluita voitaisiin järjestää. Pop up -nuokkareiden järjestäminen Monitoimikeskus Akvarellissa olisi mahdollista aulatiloiissa ja ensimmäisen kerroksen tiloissa unohtamatta lähiliikuntapaikkoja. Monitoimikeskus Akvarellissa koulunuorisotyö hakee myös vielä uusia muotojaan. Nykyisin koulunuorisotyötä on tehty Kuhalan ja Tölön kouluilla, molemmilla yhtenä päivänä viikossa. Keskustelua käytiin myös Keskuskoulun koulunuorisotyön aloittamisesta. Kehittämistyöryhmä katsoi, että nuorisopalveluiden tulee jatkaa em. suunnittelua yhteistyössä perusopetuksen kanssa vielä vuoden 2022 aikana, jotta tarkoituksenmukaiset toimintatavat löytyvät.

5.3 Henkilöstöresurssin lisääminen

Nuorisopalvelujen käytössä on tällä hetkellä yhteensä 4,6 htv. Henkilöstöresurssien riittävyys on noussut esille viimeisinä vuosina. Nuorisopalvelut on aiemmin saanut tilapäisesti lisäresursseja solmimalla koulutus sopimuksia, jolloin palveluyksikössä on ollut nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaajiksi koulutautuvia aikuisia. Tällä hetkellä em. koulutautujia ei ole.

Uuden palvelualuejaon myötä perusnuorisotyön käytössä on tällä hetkellä (syksy 2021) 1,6 htv. Tilanteesta on seurannut, että esim. sairauslomien sekä muiden lomien aikana palveluiden järjestäminen on ollut haastavaa ja se on edellyttänyt työntekijöiden erityistä joustamista. Tilanne ei kuitenkaan voi jatkua, jos samanaikaisesti perusnuorisotyötä halutaan kehittää.

Kehittämistyöryhmässä keskusteltiin em. tilanteesta ja nähtiin tarkoituksenmukaisena, että nyt useita vuosia määräaikaisesti palkatun nuorisotyöntekijän sijaan tulisi perustaa vakituisen nuorisotyöntekijän vakanssi. Tällöin perusnuorisotyön henkilöresurssi vahvistuisi siten, että toimintaa voitaisiin kehittää toivottuun suuntaan, mm. Kuutamon aukioloaikojen, pop up -toiminnan sekä jalkautumisen lisääminen ja koulunuorisotyön kehittäminen.

5.4 Liikennepuiston kehittäminen

Liikennepuistoon on tehty alkukesällä 2021 jalkakäytävä uuden parkkeerausalueen portilta varikoalueelle. Puiston kävijät ovat toivoneet myös pientä leikkialuetta pienimmille lapsille keinuineen.

Liikennepuiston autojen autojen sponsorisopimuksia on uusittu loppukesästä 2021. Autojen säilytys on tällä hetkellä merikonteissa, joiden käyttö on hankalaa, koska ne ovat erittäin ahtaita. Uusi huoltorakennus toisi lisätilat autojen asianmukaisiin säilytyksiin, sosiaalitiloihin sekä asiakkaille tarkoitettuihin wc-tiloihin.

Kehittämistyöryhmässä keskusteltiin asiasta ja päädyttiin esittämään, että leikkialueen suunnittelu ja perustaminen tehdään vuoden 2022 aikana. Tällöin jää mahdollisuus, että joitain Kuhalan koulun käytöstä poistuvia leikki- tai liikuntavälineitä voisi hyödyntää liikennepuistossa. Toisaalta leikkialue olisi käytettävissä heti, kun liikennepuisto avataan vuonna 2023. Uuden huoltorakennuksen suunnittelua voitaisiin aloittaa vuonna 2023.

5.5 Etsivän nuorisotyön ja Ohjaamon yhteistyön kehittäminen

Etsivää nuorisotyön ja Ohjaamon yhteistyötä tehdään jo nyt, mutta yhteistyön tiivistämisestä edelleen on käyty keskustelua nuorisopalveluiden ja työllisyyspalveluiden kesken jo noin vuoden ajan.

Etsivät nuorisotyöntekijät kuuluvat vahvasti Ohjaamon ydintiimiin ja palveluilla on yhteisiä asiakkaita. Viltterin ja Ohjaamon yhteispäivystyksiä on suunniteltu ja toimintatapa on myös Etelä-Suomen Aluehallintoviraston suosittelema. Yhteisiä tapahtumia on myös järjestetty ja uusiakin yhteistapahtumia ideoitu. Samanaikaisesti seutukunnallisen työllisyydenhoidon (ekosysteemi) suunnittelu etenee Forssan alueella ja Ohjaamoa on kaavailtu mahdolliseen yhteiseen palvelupisteeseen. Tässä yhteydessä on pidetty tärkeänä, että toteuttamisen yhteydessä huomioidaan, että myös etsivän nuorisotyön kanssa tehtävä yhteistyö jatkuisi tai jopa tiivistyisi.

Kehittämistyöryhmässä keskusteltiin ja todettiin, että yhteistyön tiivistäminen Ohjaamon ja laajemminkin työllisyyspalveluiden kanssa on perusteltua. Yhteistyön tiivistäminen mahdollistaisi myös tehokkaamman nuorille suunnattujen palveluiden markkinoinnin.

5.6 Koijärven kylien alueella järjestettävä vapaa-ajan toiminta

Keväällä 2021 tehtiin Matkussa ja Kojolla järjestettäviä lasten ja nuorten harrastuskerhoja koskeva valtuustoaloite. Nuorisopalvelut reagoivat asiaan ja järjestivät molemmilla alueilla kuulemistilaisuuden pienelle ryhmälle koronarajoitusten puitteissa. Mukana oli kyläyhdistysten aktiiveja sekä lapsia ja nuoria vanhempineen. Kuulemistilaisuuksien tarkoituksena oli kuulla alueilla asuvien kuntalaisten toiveita kerhotoiminnalle.

Matkussa toivottiin pienimpien koululaisten aamuhoitoa/kerhoa niille lapsille, joiden vanhemmat lähtevät aikaisin töihin. Ajankohta olisi vanhempien töihin lähdön ja koulukuljetusten välinen aika. Koulun jälkeen tapahtuvaa iltapäiväkerhoa toivottiin esim. kahdeksi iltapäiväksi viikossa. Matkussa nuorten toiveena oli erilaiseen ulkopelailuun liittyvää kerhotoimintaa. Tätä asiaa luvattiin viedä eteenpäin liikuntatoimelle.

Koijärvellä toivottiin koululla tapahtuvan kerhotoiminnan lisäämistä. Lisäksi keskustelussa tuli esille Koijärvitalon käyttö nuorille talviaikana kerhotoimintaan. Kulttuuriyhdistys Kuvion järjestämä kerhotoiminta nousi keskustelussa myös esille. Koijärvitalon

käyttöä selvitettiin koijärveläisen äidin toimesta ja talon käyttö on mahdollista. Koijärven koulun vanhempainyhdistys teki myös kyselyn lasten vanhemmille heidän toiveistaan.

Em. kuulemisen jälkeen nuorisopalvelut järjesti Pop-up nuokkarin molemmissa paikoissa yhden kerran kesäkuun 2021 loppupuolella. Matkussa osallistui pelaamiseen ja makkarangrillaukseen yhdeksän poikaa ja Koijärven koulun laavulla oli kolme nuorta Pick-nickin merkeissä.

Kehittämistyöryhmässä keskusteltiin Koijärven kylien alueen nuorisopalveluista. Kesäkuun kuulemistilaisuuksien järjestämistä pidettiin hyvänä asiana, samoin sitä, että jo kesälle 2021 oli ollut mahdollista järjestää myös toimintaa. Myös LastenForssa Arviointi II -kyselyssä toivottiin nuorisopalveluiden järjestämään toimintaa haja-asutusalueelle. Tavoitteena nuorisopalveluilla on järjestää pop up -toimintaa ja mahdollisesti myös kesäkerhotoimintaa lapsille molemmissa paikoissa jatkossakin. Edellytyksenä kerhotoiminnalle kuitenkin on, että löytyy sopiva paikallinen nuori vetämään kerhoja.

6. SEURANTA JA ARVIOINTI

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUU	TOTEUTUS
1. Selvitetään lasten ja nuorten kiinnostuksen kohteita	Lapsia ja nuoria kuullaan eri menetelmiä käyttäen, esim. kyselyt ja työpajat	Vastaava nuoriso-ohjaaja, nuorisoyöntekijät	Laaditun suunnitelman mukaan vähintään kerran valtuustokaudessa
2. Tutustutaan nuorisotyön hyviin toimintamalleihin	Seurataan alan kehitystä aktiivisesti ja tehdään tutustumismatkoja Kokeillaan uusia toimintamalleja ja otetaan niitä käytäntöön nuorisotyöhön	Vastaava nuoriso-ohjaaja, nuorisoyöntekijät kuten edellä	Tutustumismatka vähintään kerran valtuustokaudessa Laaditun suunnitelman mukaan
3. Uusitaan nuorisotilan pelivälineitä ja kalusteita	Esitetään investointirahaa kalusteiden hankintaan TA2022 Hankitaan uusi pelikonsoli ja konsolipelejä sekä muita uusia pelivälineitä	Palvelualueen esimies, vastaava nuoriso-ohjaaja Vastaava nuoriso-ohjaaja, nuorisoyöntekijät	v. 2022 Pelivälineitä ja konsolipelejä vuosittain, pelikonsoleita tarvittaessa
4. Selvitetään koulunuorisotyön uudelleenorganisointi sekä nuoriso-palveluiden toimintamahdollisuuksia Monitoimikeskus Akvarellissa yhteistyössä perusopetuksen kanssa	Koulunuorisotyön uudelleenorganisointi: Monitoimikeskus Akvarelli ja Keskuskoulu Tutustutaan Monitoimikeskus Akvarelliin ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin nuorisolle tapahtuvan toiminnan järjestämiseksi Nuorisotyön järjestämisen toiminnan aloittaminen ja vakiinnuttaminen Monitoimikeskus Akvarellissa	Palvelualueen esimies, vastaava nuoriso-ohjaaja, nuorisoyöntekijät Palvelualueen esimies, vastaava nuoriso-ohjaaja, nuorisoyöntekijät Vastaava nuoriso-ohjaaja, nuorisoyöntekijät	v. 2022 v. 2021-2022 v. 2022-2023
5. Selvitetään mahdollisuutta henkilöstö-resurssin lisäämiseen	Yhden nuorisoyöntekijän lisäresursoinnin valmistelu (TA2022)	Palvelualueen esimies, vastaava nuoriso-ohjaaja	käytössä syksystä 2022

6. SEURANTA JA ARVIOINTI

TAVOITE	TOIMENPIDE	VASTUU	TOTEUTUS
6. Kehitetään Liikennepuistoa	Liikennepuiston, sen kaluston ja rakennelmien sekä viheralueen kunnossapito	Vastaava nuoriso-ohjaaja, Liikennepuiston nuorisotyöntekijä	Jatkuvaa
	Leikkialueen suunnittelu ja perustaminen	Vastaava nuoriso-ohjaaja, nuorisotyöntekijä	v.2022
	Uusi huoltorakennus konttien tilalle	Vastaava nuoriso-ohjaaja	v. 2026
	Teematapahtumatoiminnan kehittäminen	Vastaava nuoriso-ohjaaja, nuorisotyöntekijät	v. 2022-2026
	Autojen sponsorointisopimusten uusiminen	Vastaava nuoriso-ohjaaja	v. 2026
7. Kehitetään etsivän nuorisotyön ja Ohjaamon yhteistyötä	Selvitetään yhteispäivystyksen organisointitapaa ja sen aloittamista	Ohjaamon palveluohjaaja ja koordinaattori, etsivät nuorisotyöntekijät, vastaava nuoriso-ohjaaja	v. 2022-2026
	Osallistuminen Ohjaamon järjestämiin tapahtumiin ja Pop up -palvelupisteisiin	kuten edellä	Vuosittain laadittavan suunnitelman mukaan
	Monialaisena yhteistyönä järjestettävän tapahtuman toteuttaminen nuorille	kuten edellä	Vuosittain laadittavan suunnitelman mukaan
8. Kehitetään tapahtumatoimintaa	Järjestetään pop up -nuokkareita Koijärven kylien alueella, mutta myös muualla tarpeen mukaan	Vastaava nuoriso-ohjaaja, nuorisotyöntekijät	Vuosittain laadittavan suunnitelman mukaan
	Selvitetään tapaa kehittää ja myös lisätä nuorisopalveluiden omia tapahtumia, retkiä, pop up -toimintaa ym.	Vastaava nuoriso-ohjaaja, nuorisotyöntekijät	Vuosittain laadittavan suunnitelman mukaan
	Kuutamon aukiolon laajentaminen lauantapäiviin Kehräämö-alueen yhteisten lapsille ja nuorille suunnattujen tapahtumien yhteydessä	Vastaava nuoriso-ohjaaja, nuorisotyöntekijät	Vuosittain laadittavan suunnitelman mukaan

Forssan kaupunginvaltuuston hyväksymässä vuoden 2021 talousarviossa ja vuosien 2021-2023 taloussuunnitelmassa todettiin, että nuorisotoimelle laaditaan tavoite- ja toimenpideohjelma.

Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta päätti kokouksessaan 26.1.2021 § 11 asettaa työryhmän ja nimetä siihen oman edustajansa. Työryhmän tuli toimittaa esitys nuorisotoimen tavoite-, kehittämis- ja toimenpideohjelmasta päätöksentekoon 30.8.2021 mennessä. Määräaikaa jatkettiin myöhemmin kahdella kuukaudella.

Työryhmän jäseniksi nimettiin

- vastaava nuoriso-ohjaaja **Jaana Riitamaa** (puh.joht.)
- etsivä nuorisotyöntekijä **Sari Leino**
- kirjastotoimenjohtaja **Maarit Järveläinen**
- rehtori **Atte Kolis**
- hallimestari **Kauko Kanerva**
- Ohjaamon asiantuntija **Katja Alitalo**
- sivistys- ja tulevaisuuslautakunnasta **Sami Mattila**
- nuorisovaltuuston pj. **Mette Asp**

Lisäksi sivistysjohtaja **Jarmo Pynnönen** ja kasvatus- ja opetuspäällikkö **Tiina Kemppainen** ovat voineet osallistua työryhmän kokouksiin.

Työryhmä kokoontui vuoden 2021 aikana kuusi kertaa pääsääntöisesti etänä Teams-alustaa hyödyntäen.

Kokouskerrat olivat

- 12.03.2021 klo 9-10.30
- 07.05.2021 klo 9-10.30
- 10.06.2021 klo 9-10.30
- 23.09.2021 klo 9-10.30
- 15.10.2021 klo 9-10.30
- 05.11.2021 klo 9-10.30

Nuorisopalveluiden henkilöstön ja palvelualue-esimiehen toimesta koottiin nykytoiminnan kuvauksen ja työryhmässä käsitellyt kehittämistoimet sisältävä tavoite-, kehittämis- ja toimenpideohjelma, jonka kaupungin viestintäsuunnittelija taittoi valmiiksi asiakirjaksi.

Kehittämishojelman esittely sivistys- ja tulevaisuuslautakunnalle sovittiin tehtävän 30.11.2021.

forssa

Nuorisopalvelua sydämellä

Nuorisopalveluiden tavoite-, kehittämis- ja toimenpideohjelma 2022-2026

www.forssa.fi